

Κεφάλαιο 1: Η κατάκτηση της ελληνικής Χερσονήσου

1453 ⇒ Άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Οθωμανούς Τούρκους → κατάληξη της παρακμής του Βυζαντινού κόσμου

ήδη από τον 13^ο αι. η Βυζαντινή Αυτοκρατορία είχε προβλήματα

Ξένες φυλές από το Βορρά και την Ανατολή εισέρχονταν στην περιοχή με ειρηνικό ή βίαιο τρόπο

Η περίοδος από την κατάκτηση της ελληνικής Χερσονήσου, στα μέσα του 15^{ου} αιώνα, έως και τη Μεγάλη Επανάσταση του 1821, που οδήγησε στον σχηματισμό του νέου ελληνικού κράτους, ονομάζεται **Τουρκοκρατία**.

Χριστιανοί της Δύσης, κυρίως οι Βένετοι, εκμεταλλεύονταν τα σπουδαιότερα εμπορικά λιμάνια

οικονομικός παρασμός των εντοπίων

Μόνο τα **Ιόνια Νησιά**, με εξαίρεση τη Λευκάδα για κάποια χρονικά διαστήματα, δεν πέρασαν ποτέ στην οθωμανική εξουσία. Παρέμειναν μάλιστα στην εξουσία των Βενετών έως το 1797, τότε πέρασαν στα χέρια των **Γάλλων** και στη συνέχεια των **Άγγλων**.

Οι δύο πρώτοι αιώνες της Τουρκοκρατίας

- δημογραφικές, οικονομικές και κοινωνικές μεταβολές
- κάτοικοι μετακινήθηκαν σε ορεινούς τόπους
- οι βυζαντινοί άρχοντες εξαφανίστηκαν μετά την Άλωση
- αρκετοί λόγιοι έφυγαν στη Δυτική Ευρώπη

επηρεάστηκε αρνητικά η συνοχή του ελληνικού πληθυσμού

οι υπόδουλοι Έλληνες δεν αφομοιώθηκαν

- είχαν τη βοήθεια της Εκκλησίας
- διατήρησαν τρία βασικά στοιχεία της εθνικής τους ταυτότητας: τη **θρησκεία**, τη **γλώσσα** και την **παράδοση**.

μέσα του 16^{ου} αιώνα

- η θέση των Ελλήνων στις τουρκοκρατούμενες περιοχές σταδιακά βελτιώθηκε
- μειώθηκαν οι στρατιωτικές συγκρούσεις στην ελληνική Χερσόνησο
- περιορίστηκε η φορολογία και το παιδομάζωμα
- η συμβολή των **Ελλήνων της Διασποράς**, τόνωσε την παιδεία και οδήγησε προοδευτικά το έθνος στην εκπαιδευτική αναγέννηση του 18^{ου} αιώνα, που προετοίμασε το έδαφος για την Απελευθέρωση.

Έλληνες υπήκοοι των Βενετών

δεν τους επιτρεπόταν η συμμετοχή στη διοίκηση

οι Βένετοι κατείχαν τα ανώτερα θρησκευτικά αξιώματα και την περιουσία της Εκκλησίας

βαριά φορολογία

αγχαρείες για την κατασκευή δημοσίων έργων

προκαλούνται συχνά διαμαρτυρίες ακόμη και εξεχέρσεις εναντίον των κατακτητών, με γνωστότερη την εξέγερση στη Ζάκυνθο το 1628, γνωστή ως «**ρεμπελιό των ποπολάρων**».

οι Βένετοι άρχισαν να γίνονται πιο φιλικοί προς τους Έλληνες

- Καθώς περνούσαν τα χρόνια και αρκετές βενετικές κτήσεις έπεφταν στα χέρια των Οθωμανών Τούρκων
- Οι διακρίσεις σε βάρος των Ελλήνων στις βενετοκρατούμενες περιοχές περιορίστηκαν
- Οι Έλληνες είχαν αναλάβει το βάρος της άμυνας
- Η μακράιωνη συνύπαρξη συχνά οδηγούσε σε μικτούς γάμους και σε κοινές οικονομικές δραστηριότητες

Γλωσσάρι

Οθωμανοί Τούρκοι: Οι Τούρκοι που συσπειρώθηκαν γύρω από τον Τούρκο πολέμαρχο Οθμάν (Οσμάν), ο οποίος συγκρότησε το ισχυρότερο τουρκικό κράτος, που ονομάστηκε Οθωμανική Αυτοκρατορία.

Ιόνια Νησιά: Τα νησιά του Ιονίου Πελάγους, τα Επτάνησα.

Δημογραφικές μεταβολές: Οι αλλαγές που σχετίζονται με την αριθμητική σύνθεση του πληθυσμού.

Λόγιος: Αυτός που ασχολείται με τα γράμματα και τις τέχνες: οι συγγραφείς και οι δάσκαλοι.

Παιδομάζωμα: Υποχρεωτική στρατολόγηση από τις οθωμανικές αρχές νεαρών αγοριών χριστιανικών οικογενειών, με σκοπό την επάνδρωση του σώματος των Γενιτσάρων και του ανώτατου διοικητικού μηχανισμού της αυτοκρατορίας. Ο θεσμός παρήκμασε από τις αρχές του 18^{ου} αιώνα.

Έλληνες της Διασποράς: Οι Έλληνες που ζούσαν έξω από τα σύνορα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Βένετοι: Οι πολίτες της Βενετίας, παραθαλάσσιας πόλης της Βόρειας Ιταλίας και μεγάλης ναυτικής δύναμης. Η Βενετία από τον Μεσαίωνα μέχρι και το 1797 αποτελούσε ανεξάρτητο κράτος ιδιαίτερα ισχυρό, κυρίως χάρη στην εμπορική της δραστηριότητα στην Ανατολή. Για τον λόγο αυτό, ήρθε συχνά σε σύγκρουση με την Οθωμανική Αυτοκρατορία.